

SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNNAN KIRJALLINEN LAUSUNTOPYYNTÖ:**HE 13/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työttömyysturvalain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta**

Tekniikan akateemiset TEK kiittää mahdollisuudesta lausunnon antamiseen otsikon asiassa.

Ansiopäivärahan porrastus

TEK vastustaa hallituksen esitystä ansiopäivärahan määrän alentamisesta eli niin sanottua ansiopäivärahan porrastusta. Hallituksen valmistelemat työttömyysturvan heikennykset ja muut sosiaaliturvan kiristykset huomioiden kokonaisuudesta tulee mielestämme liian suuri ja nopea pudotus monien työttömien tulotasoon.

Ehdotuksen mukaan ansiopäivärahan määrää porrastettaisiin niin, että ansiopäiväraha alenisi työttömyyden pitkittyessä. Ansiopäivärahaa alennettaisiin ensimmäisen kerran jo, kun työttömyyspäivärahaa on maksettu 40 työttömyyspäivältä ja toisen kerran, kun sitä on maksettu 170 työttömyyspäivältä. Ensimmäisen portaan kohdalla ansiopäiväraha alenisi 20 prosenttia ja toisen kohdalla 25 prosenttia suhteessa siihen ansiopäivärahaan, joka perustuu työssäoloehdon ajalta kertyneeseen ansiopäivärahan perusteena olevaan palkkaan.

TEK huomauttaa, että asiantuntijan tai erityisasiantuntijan – kuten diplomi-insinöörin – työllistymis- ja työhakuprosessit kestävät lähes poikkeuksetta pidempään kuin kaksi kuukautta, joten tässä mielessä esitetty ansiopäivärahan portaittainen nopea alentaminen vaikuttaa perusteettomalta leikkaukselta. Hakija itse ei voi vaikuttaa rekrytointiprosessin etenemistähtiin.

Ansiosidonnaisen työttömyysturvan potentiaalinen arvo vakuutetulle pienenee sen korvausasteen leikkaamisen myötä, mikä voi vähentää työttömyyttä vastaan vakuuttautumisen suosiota. Lisäksi työttömyysturvan heikennykset väistämättä lisäävät viimesijaisen sosiaaliturvan tarvetta.

Mikäli ansiopäivärahan porrastusta ei olla valmiita kokonaan perumaan, TEK esittää vähintäänkin ensimmäisen portaan siirtämistä 40:n työttömyyspäivän kohdalla 80:n työttömyyspäivän kohdalle. Esitämme siis, että käsittelyssä oleva työttömyysturvalain 6 luvun 3a § "Ansiopäivärahan maksaminen alennettuna" ensimmäinen kohta kirjoitetaan muotoon:

"Ansiopäiväraha tai ansiopäiväraha, johon maksetaan korotettua ansio-osaa, maksetaan

1) 80 täyttä työttömyyspäivää vastaavalta ajalta täytenä siten kuin 1 §:n 3 momentissa säädetään;"

ja tehdään tämän muutoksen edellyttämät muutokset muualle esitykseen.

Porrastuksen työllisyysvaikutukseksi on hallituksen esityksessä arvioitu 12 800 henkilöä. Laskennallinen työllisyysvaikutus syntyy päivärahan korvausasteen pienentymisestä porrastuksen myötä. Arviomme mukaan edellä mainittu lievennys (eli ensimmäisen portaan siirto 40:nneestä päivästä 80:nteen päivään) ansioturvan porrastukseen heikentää sen työllisyysvaikutusta vain reilulla 1 100 henkilöllä.

Ikäsidonnaiset poikkeukset sekä työssäoloehdon karttumisen palkkatukityössä

TEK ei kannata esitetyistä ikäsidonnaisista poikkeuksista luopumista ml. työllistämiselvoite. Kyseisillä poikkeussäännöillä on pyritty parantamaan ikääntyneiden mahdollisuuksia päästä ansiosidonnaisen työttömyysturvan piiriin tai pysyä ansiosidonnaisella turvalla tai säilyttää etuuden suuruus työttömyyden pitkittyessä. Ikääntyneiden mahdollisuudet työllistymiseen ovat usein nuoria vähäisemmät ja työttömyysjaksot tapaavat pitkittyä, joten erityisille suojasäännöksille on ollut tarvetta.

TEK ei kannata myöskään esitettyä työssäoloehdon karttumisen poistamista pääsääntöisesti kokonaan palkkatuetusta työstä.

Lopuksi

Yleisesti TEK pitää työttömyysturvan kehittämistä ja sen kannustavuuden maltillista parantamista mahdollisena ja tarpeellisena, mutta hallituksen esityksen työttömyysturvaan kohdistuva leikkaus kokonaisuudessaan on varsin suuri. Turvan tason porrastusta parempana vaihtoehtona kannustavuuden lisäämiseksi pidämme sitä, että enimmäiskesto riippuisi nykyistä enemmän työttömäksi jäävän työhistorian pituudesta. Toteamme lisäksi, että kovien leikkausten vastapainoksi ansiopäivärahan taitteesta pitäisi luopua.

Tekniikan akateemiset TEKin puolesta

Teemu Hankamäki

työmarkkinajohtaja